

УДК 378.614.253.1:147(083)
DOI: 10.15587/2519-4984.2018.132531

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

©К. Г. Магрламова

У статті проаналізовано сучасний стан підготовки майбутніх лікарів Великої Британії у педагогічній та медичній науковій літературі. Окреслено ряд особливостей освітніх процесів у вищих медичних закладах освіти Великої Британії, здійснено порівняльний аналіз професійної підготовки фахівців у медичних університетах. Виокремлено ряд факторів, що впливають на підготовку майбутніх лікарів у вищих закладах освіти. Зауважується що Генеральною медичною радою затверджено компетенції та обов'язки лікаря, ці критерії викладено у документі «Good medical practice», головною ідеєю цих стандартів є безпека пацієнта та висока якість надання медичних послуг. Стандарти викладені у чотирьох напрямках: знання, навички та виконання; безпека та якість; комунікація, партнерство та робота в команді; підтримка довіри. Кожен з цих розділів містить параграфи з рекомендаціями та роз'ясненнями для лікарів: як поводитися в тій чи іншій ситуації, яка може виникнути у процесі спілкування та лікування пацієнта, та пропонуються можливі шляхи вирішення непорозумінь та конфліктів. Зроблено акцент на тому, що Генеральна медична рада GMC керує програмою забезпечення якості, яка оцінює, наскільки ефективно виконуються впроваджені стандарти медичними школами. Також Генеральна медична рада затверджує та проводить оцінку післядипломної освіти, спеціалізації, включаючи підготовку лікарів загальної практики та субспеціальне навчання; затверджує аспірантські програми. У статті зауважується, що характерною рисою освіти у Великій Британії є розуміння іншомовного професійного спілкування як складового компоненту іншомовної освіти, якій притаманні певні закономірності, котрі перебувають в полі зору фахівців і реалізують реформи її змісту й технології функціонування. Поняття професійне іншомовне спілкування розглядається як особлива міжособистісна професійна взаємодія у сфері інформаційно-пізнавального контакту, яка передбачає обмін інформацією з урахуванням можливостей пізнавального й емоційного впливів на співрозмовника

Ключові слова: майбутні лікарі, модель освіти, медична освіта Великої Британії, професійна підготовка

1. Вступ

Британська система освіти представлена як складна, неоднорідна, в якій налічується велика кількість специфічних рис. Але в цьому контексті науковці наводять такі твердження щодо британської системи освіти. По-перше, система вищої освіти Великої Британії та Північної Ірландії являє собою одну зі стійких європейських моделей освіти, що спирається на тривалу університетську традицію. По-друге, саме ця країна, раніше за інші європейські держави, усвідомила необхідність модернізації освітніх систем і зробила перший крок у цьому напрямку. Сучасні підходи до стандартизації вищої освіти у Великій Британії були визначені Національною комісією з освіти (1993 р.), де оприлюднена доповідь «Вчимося процвітати. Радикальний погляд на освіту сьогодні та стратегія на майбутнє», в якій проголошено такі цілі: скорочення об'єму обов'язкової освіти; модернізація системи підвищення кваліфікації викладачів; передача управління освітою та підготовки освітянських кадрів до рук одного органу влади; збільшення інвестицій в освіту; розширення участі спільноти в діяльності школи [1].

Медичні факультети британських вишів надають освіту найвищої якості й є надзвичайно привабливими для іноземних студентів завдяки ефективним програмам комунікативної адаптації, що забезпечує студентам, чісно рідною мовою не є англійська, можливість оволодіти бажаною спеціальністю в англомовному середовищі і, в подальшому професійному

житті, користуватися усіма перевагами належності до спільноти, яка є носієм мови міжнародного наукового спілкування. У світлі загальноєвропейських вимог були визначені особливості освітніх процесів у Великій Британії. Характерною рисою освіти у Великій Британії є розуміння іншомовного професійного спілкування як складового компоненту іншомовної освіти, якій притаманні певні закономірності, котрі перебувають в полі зору фахівців і реалізують реформи її змісту й технології функціонування. Поняття професійне іншомовне спілкування розглядається як особлива міжособистісна професійна взаємодія у сфері інформаційно-пізнавального контакту, яка передбачає обмін інформацією з урахуванням можливостей пізнавального й емоційного впливів на співрозмовника та особливостей мовленнєвого та поведінкового етикету носіїв мови [2].

2. Літературний огляд

У сучасній професійній педагогіці активно здійснюються порівняльно-педагогічні дослідження професійної підготовки фахівців.

Значний інтерес становлять результати досліджень науковців Великої Британії щодо підготовки майбутніх сімейних лікарів.

Так, у дисертаційному дослідженні «Тенденції розвитку медичної освіти в освітній політиці Європейського Союзу» [3] звернено увагу на загальні стратегії розвитку вищої освіти в освітній політиці Європейського Союзу, котрі відображені у докумен-

тах: «Зона європейської вищої освіти» (Болонська декларація, 1999 р.), «Створення загальноєвропейського простору вищої освіти» (м. Берлін, 2003 р.), «Болонський процес 2020 – Європейський простір вищої освіти у новому десятиріччі» (Комюніке конференції Європейських міністрів, відповідальних за вищу освіту м. Льовен-ла-Ньов, 2009 р.), рекомендація Європейського Парламенту і Ради 2008/С 111/01 «Про встановлення Європейської кваліфікаційної структури для можливості отримати освіту протягом усього життя» (2008 р.), Будапештсько-Віденська декларація про створення Європейського простору вищої освіти (2010 р.).

Особливе значення при вивченні розвитку медичної освіти в освітній політиці Європейського Союзу мають міжнародні документи, які були прийняті безпосередньо і європейськими країнами. В них закладено вихідні концептуальні положення глобальної модернізації медичної освіти: Алма-Атинська декларація (1978 р.), Лісабонська декларація про права пацієнта (1981 р.), Единбурзька декларація (1988 р.), програма ЮНЕСКО «Освіта для всіх протягом усього життя» (1997 р.), «Міжнародні стандарти медичної освіти» (2003 р.) [3].

Особливостям підготовки лікарів у Великій Британії присвячено дослідження «Професійна підготовка сімейних лікарів у вищих медичних школах Великої Британії» [4], де узагальнюється, що, структура медичної освіти у Великій Британії складається з таких циклів: додипломного (undergraduate), що включає загальну (доклінічну) вищу освіту та медичну (клінічну). Цей цикл закінчується присвоєнням степені «бакалавра медицини або хірургії (M. B., B. S.)». Цикл післядипломної освіти включає магістерські програми (тривалістю від одного до двох років) з присвоєнням ступеня «магістра» (Master Degree) або курс, який відповідає нашій аспірантурі (postgraduate), що веде до отримання вченого ступеня доктора (Doctoral чи PhD Degree) [5].

Однак сучасний стан підготовки майбутніх лікарів у Великій Британії вітчизняними дослідниками описаний недостатньо, тому потребує наукового осмислення питання підготовки майбутніх лікарів у Великій Британії. Актуальними та такими, що потребують детального розгляду є шляхи, форми та методи підготовки майбутніх лікарів, які впроваджуються у навчальному процесі вищих медичних навчальних закладів Великої Британії з метою вивчення передового досвіду у вітчизняній сучасній вищій медичній освіті та подальшого реформування цієї галузі.

Перспективу проведеного автором дослідження вбачаємо у підготовці методичних та технологічних засад упровадження досвіду професійної підготовки майбутніх лікарів у Великій Британії у прогностичний розвиток системи медичної освіти в Україні.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – з'ясувати сучасний стан підготовки майбутніх лікарів у Великій Британії.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Виокремити сучасні підходи до визначення стандартів щодо вищої медичної освіти у Великій Британії.

2. Окреслити основні аспекти щодо підготовки та професійної діяльності лікарів у Великій Британії з подальшим впровадженням світового досвіду у вітчизняну систему освіти.

4. Огляд основних аспекти підготовки та професійної діяльності лікарів в Україні та Великій Британії

Система вищої освіти у Великобританії є складною і має ряд характеристик, які взагалі не зустрічаються в інших країнах Європи. По-перше, існує чотири системи, по одному для кожної адміністративної юрисдикції Великобританії: Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії. Подібність серед чотирьох є більшою, ніж їх відмінності, тому можна говорити про «систему вищої освіти в Британії», однак відмінності, однак, відзначаються і стають все більш і більш популярними. Зокрема, Шотландія, яка завжди мала окрему освітню систему, прийняла особливий підхід до організації освіти на всіх рівнях і, наприклад, використовує систему кредитування та кваліфікації, яка охоплює всі рівні діяльності від середньої до вищої освіти. Відносини між вищими освітніми системами Великої Британії стають все більш складними з 1997 року, коли вона перейшла до системи законодавства у Шотландії, Уельсі та Північної Ірландії.

Існує дві окремі рамки кваліфікації вищої освіти: одна для Шотландії – основа для кваліфікації вищих навчальних закладів у Шотландії, 2001 (FQNE), та одна для Англії, Уельсу та Північної Ірландії – переглянуті в 2008 році рамки кваліфікації вищої освіти в Англії, Уельсі та Північна Ірландія (FHEQ).

У Великій Британії існують також структури професійної кваліфікації, які керуються Управлінням кваліфікацій та навчальних програм (QCA), а комплексна загальна схема кредитування та кваліфікації в Шотландії – Шотландська система кредитування та кваліфікації (The Scottish credit and qualifications framework) (SCQF) (з яких FQNE є складовою частиною) та Рамки для кредитів та кваліфікацій для Уельсу (Framework for Credit and Qualifications for Wales) (CQFW) (will migrate to www.wales.gov.uk) (з яких FHEQ є складовою частиною).

У Великій Британії існує більше 169 вищих навчальних закладів (ВНЗ), які створюють великий і різноманітний сектор вищої освіти. Кількість студентів в окремих університетах та коледжах коливається від 500 до більш ніж 150 000. Вищі навчальні заклади є самоврядними і не належать або не контролюються урядом. Їх рівень автономії високий в порівнянні з подібними установами в багатьох інших країнах. Всі мають самостійну юридичну особу; деякі мають Королівську Хартію, деякі – корпорації вищої освіти, інші – через Акт Парламенту [6].

Роль Генеральної медичної ради (GMC) у медичній освіті: по всій Великобританії GMC відповідає за встановлення стандартів та моніторингу на кожному етапі медичної освіти та навчання, а також нагляд за постійним професійним розвитком (CPD). Існують різні способи забезпечення високої якості навчання та підготовки кадрів – вони викладені в

Програмі Підвищення Якості 2011 року (Quality Improvement Framework).

Хоча GMC не має впливу на відбір студентів до медичних шкіл, було встановлено стандарти і вимоги для студентів-медиків, які містяться у документі «Майбутні лікарі» (2009). GMC керує програмою забезпечення якості, яка оцінює, наскільки ефективно виконуються впроваджені стандарти медичними школами.

Медичні школи вибирають своїх учнів і встановлюють власні навчальні плани, але вони повинні відповідати стандартам GMC та досягати тих результатів, які були встановлені Радою. Школи регулярно перевіряються та повинні подавати річний звіт показуючи, як вони дотримуються стандартів освіти.

Також Генеральна Медична Рада затверджує та проводить оцінку післядипломної освіти – програми базисного тренування (Foundation training), спеціалізації, включаючи підготовку лікарів загальної практики та субспеціальне навчання. Затверджує також аспірантські програми та заклади охорони здоров'я, які належать до Національної Системи Здоров'я (NHS) або не належать, в яких будуть виконуватись ці програми.

Стандарти Програми Базисного тренування (Foundation Programme) для спеціалістів та лікарів загальної практики викладені ГМР у документі «Навчання лікаря» (The Trainee Doctor). Післядипломні деканати підзвітні ГМР та контролюють якість післядипломного навчання. Контроль якості навчання здійснюється на основі інформації, яку подають деканати та медичні королівські коледжі, щорічних опитуваннях стажистів, скарг від місцевих організацій, які забезпечують навчання.

Генеральна Медична Рада співпрацює з іншими державними органами у всіх регіонах Великої Британії, що займаються організацією медичної освіти, такими як NHS Education for Scotland (NES) (Шотландія), Medical Education England (MEE) (Англія), Післядипломні Деканати Уельсу та Агенство медичного та Стоматологічного навчання Північної Ірландії (NIMDTA).

Генеральною Медичною Радою були затверджені компетенції та обов'язки лікаря, який зареєстрований та має ліцензію на медичну практику. Ці критерії викладені у документі «Good medical practice», виданий у 2013 році. Головною ідеєю цих стандартів є безпека пацієнта та висока якість надання медичних послуг. Невиконання лікарем вказаних вимог може призвести до втрати його реєстрації та права на практику.

Генеральна Медична Рада видала цілий ряд документів, які регулюють відносини у різних напрямках медицини, та були узагальнені у Good medical practice, (2013). Кодекс якості вищої освіти у Великій Британії (Кодекс якості) є остаточним орієнтиром для всіх вищих навчальних закладів Великої Британії [7]. Він чітко окреслює, що повинні робити вищі навчальні заклади, чого вони можуть очікувати один від одного, і що суспільство може очікувати від них. Кодекс якості охоплює всі чотири країни Великої Британії (Англія, Північна Ірландія, Шотландія та Уельс) та заклади вищої освіти Великої Британії, що

діють на міжнародному рівні. Він захищає інтереси всіх студентів, незалежно від того, де вони навчаються, чи вони є на повній формі навчання, абітурієнти, бакалаври або аспіранти. Кодекс якості містить три частини. Частина А: Встановлення та підтримка академічних стандартів містить три розділи та сім очікувань. Кожен з 11 розділів частини В: Забезпечення та підвищення академічної якості та частина С: Інформація про забезпечення вищої освіти містять одне спільне очікування. Воно висловлює ключовий принцип, який спільнота фахівців у вищій освіті визначила як необхідний для забезпечення академічних стандартів та якості в межах зони, охопленої відповідною главою або частиною. Вищі навчальні заклади, які розглядаються Агентством з забезпечення якості вищої освіти (QAA), повинні відповідати всім очікуванням. Те, як вони це роблять, є їх власною відповідальністю. QAA проводить огляди, щоб переконатись, чи ВНЗ відповідають очікуванням [8].

5. Результати дослідження

Аналіз наукової літератури засвідчив, що якість освіти – системна категорія, тому доцільні поняття «якість навчання» і «якість підготовки». Більшість науковців акцентують увагу на тому, що, поперше, воно багатоаспектне, оскільки до безлічі його критеріїв належать кваліфікація викладачів, стан матеріальної й лабораторної бази, якість і кількість науково-методичної літератури, сучасність навчальних програм, якість професійних студентських практик та ін. Узагальнюючи, можна стверджувати, що якість підготовки – це здатність студента, майбутнього фахівця, відповідати вимогам галузі, до виконання завдань якої він готується у закладі вищої освіти. Дефініція цього поняття включає як необхідність підсумовувати дієвість навчального процесу, так і можливість діагностування професійної компоненти випускника, а значить, і його готовність як фахівця без тривалої адаптації увійти у виробничу діяльність. Таким чином, моніторинг якості освіти може здійснюватися двома принципово різними шляхами – через контроль навчального процесу та контроль знань випускника. Безумовно, підвищення якості освіти неможливо без використання нормування професійних, навчальних, соціальних та інших характеристик освіти, а також педагога і студента. Таке поняття нормування може ефективно замінити в цьому випадку поняття «стандартизація», оскільки останнє є ближчим до форми визначення процесу, ніж до його сутності, змісту [9].

За визначенням науковців, серед факторів, що впливають на освіту Великої Британії, слід виділити її прагматизм. На відміну від так званих «енциклопедичних» освітніх систем, у яких домінує принцип обов'язкового вивчення великої кількості дисциплін, наприклад, у Франції, в британській освітній системі головним є розвиток професіоналізму кожної особистості, що свідчить про демократичність системи британської освіти.

Характерною особливістю розвитку вищої медичної освіти у Великій Британії науковці відзначають проведення радикальних якісних змін (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). Підтвердження

цієї думки знаходимо у працях І. Паламаренко, яка досліджувала специфіку професії «Сімейний лікар – лікар загальної практики» у даній країні. Було проаналізовано організаційні засади професійної підготовки лікарів. Особлива увага приділялась професійній орієнтації та професійному відбору абітурієнтів до вступу, що характеризується високим конкурсом, обмеженою кількістю місць та високими академічними вимогами [4].

До таких якісних змін відносяться нові підходи до контролю якості освітніх послуг, що здійснюються як національні, так і міжнародні агентства. Найбільш відомими й визнаними міжнародними національними організаціями з контролю якості освіти є:

– Агентство із забезпечення якості (Велика Британія) – Quality Assurance Agency (QAA), яке проводить регулярні атестації всіх англійських ВНЗ, а також акредитує всі міжнародні програми, в яких вони беруть участь, якщо присуджуються їх дипломи і ступені.

– Акредитовані програми MBA (Велика Британія) – Accredited Master: Business Administration (AMBA). Ця агенція акредитує програми магістра, адміністрування MBA англійських і зарубіжних ВНЗ. Вона є найбільш престижною системою акредитації в світі для програм MBA.

Нідерландська організація співпраці в міжнародній освіті (NUFFIC). Зона розробила у 1995 році документ із основними напрямками оцінки якості міжнародних програм вищої освіти під назвою «Якість інтернаціоналізації». Цей документ передбачає заходи, що дозволяють аналізувати якість елементів чинних у ВНЗ освітніх програм (навчальних програм і матеріалів, процесу самооцінки, підготовки і сертифікації викладацького складу тощо). Серед міжнародних систем контролю якості й акредитації значущим є вже згадуваний вище «Глобальний альянс транснаціональної освіти», який займається сертифікацією якості освітніх програм транснаціональної освіти, тобто програм ВНЗ однієї країни, котрі пропонуються на ринку інших країн. Акредитацію за стандартами якості ISO-9000 проводять кілька організацій, у тому числі «Ллойдс» (Велика Британія), «Тюфсерт» (Німеччина) та ін. [10].

Вища медична школа Великої Британії, як і багато інших університетських ступенів, має всій внутрішній дизайн медичних шкіл і постановки критеріїв оцінок. Ця практика відрізняється від, наприклад, Сполучених Штатів Америки, де національна експертиза ліцензування практикується більше 20 років. Кожен магістрант у Великої Британії, отримуючи підсумкову оцінку в медицині є предметом пильного дослідження за яким спостерігає призначений зовнішній екзаменатор.

У 2003 році ряд британських медичних шкіл почали працювати разом, щоб підвищити якість діяльності щодо забезпечення в області критеріїв оцінки в рамках Партнерства Університетів медичної оцінки (UMAP). UMAP це спільний пункт банківського проекту, що прагне до створення гарантованої якості написаних критеріїв оцінки предмета, що буде придатний для високих ставок іспитів у всіх медичних школах Великої Британії.

Забезпечення якості медичної освіти здійснює *Генеральна медична рада Великої Британії (GMC)*, котра має можливість повністю змінити своє схвалення будь-якого медичного студентського навчального курсу, якщо даний курс не відповідає очікуваним стандартам. У зв'язку з підходами Великої Британії до отримання вищої освіти, перші ступені в галузі медицини включають інтегровану програму навчання і професійної практики, що охоплює кілька рівнів. Остаточні підсумки кваліфікації, як правило, відповідають очікуванням кваліфікації вищої освіти на рівні 7 (ступінь британського магістра). Ці ступені можуть зберігати, з історичних причин, «Бакалавр медицини, бакалавр хірургії» і скорочено MBChB або MBBS [1].

Тривалий час у країні в галузі вищої освіти існує традиція локальної освітньої політики, яка базується на принципах інституціональної автономії та дерегуляції. Навчальні заклади є незалежними самоврядними корпораціями вищої освіти, які мають широке коло повноважень, наприклад щодо присвоєння ступенів та інших кваліфікацій. Крім цього, самі ВНЗ, а не QAA, акредитують власні освітні програми. На законодавчому рівні у британських ВНЗ, як і в українських, не закріплена вимога функціонування системи внутрішнього забезпечення та моніторингу якості освіти. Принцип первинної відповідальності ВНЗ за забезпечення якості навчального та наукового процесів закладено у понятті автономності вищих навчальних закладів Великої Британії та інших європейських країн. Водночас заклади професійної освіти й навчання законодавчо зобов'язані мати такі системи, що функціонують у режимі самооцінювання. До недавня всі внутрішні процедури забезпечення й моніторингу якості університетів Великої Британії здійснювалися відповідно до «Кодексу практики забезпечення академічної якості й стандартів у вищій освіті», розробленого QAA [11].

Цей документ складався з десяти розділів: аспірантські дослідницькі програми; різні форми навчання (в т. ч. дистанційна); студенти з особливими потребами; зовнішнє екзаменування студентів; апеляції та скарги студентів; оцінювання студентів; структура програм, їх затвердження, моніторинг і перегляд; сприяння працевлаштуванню студентів; практики і стажування; прийом до ВНЗ. Документ входив до збірки нормативних документів ВНЗ під назвою «Академічна інфраструктура», яка включає рамки кваліфікацій вищої освіти Англії, Уельсу, Північної Ірландії і Шотландії; академічні стандарти з різних галузей знань, у яких описані очікувані результати засвоєння дисциплін, в тому числі уміння та рівень розвитку здібностей, компетенції; специфікацію програм навчання. Починаючи з 2012–2013 навчального року на зміну «Академічній інфраструктурі» QAA розробила новий документ «Кодекс якості вищої освіти», що складається з трьох частин – [8]: 1. Частина А. Розробка і впровадження граничних академічних стандартів. 2. Частина В. Забезпечення та покращення якості навчання. 3. Частина С. Надання інформації про вищу освіту. У документі чітко розрізняються два ключові поняття: «академічні стандарти» (academic standards) та «академічна якість»

(academic quality). Академічні стандарти – це заздалегідь встановлені, чітко визначені рівні результатів навчання, які повинен досягти студент для того, щоб отримати право на присвоєння йому певної кваліфікації. Академічна якість – спосіб оцінки ефективності діяльності чи послуги («освітніх можливостей») для забезпечення студентів максимальними можливостями відповідності встановленим вимогам до навчання і стандартам академічних ступенів. А «забезпечення якості» розглядається QAA як набір процедур, призначених для нагляду за дотриманням академічних стандартів та створенням умов отримання студентами якісної освіти [8].

Невід’ємними складовими системи забезпечення якості професійної освіти та навчання у Великій Британії є національні стандарти кваліфікацій, що базуються на національних професійних стандартах; національна рамка кваліфікацій, рівні якої описані у термінах залікових одиниць. У вищій освіті регулювання кваліфікацій ВНЗ здійснюють за допомогою спеціального документу «Академічна інфраструктура», який містить: рамки

кваліфікацій вищої освіти Англії, Уельсу, Північної Ірландії і Шотландії; академічні стандарти з різних галузей знань, у яких описані очікувані результати засвоєння дисциплін, в тому числі уміння та рівень розвитку здібностей, компетенції; специфікацію програм навчання [11].

Таким чином, залежно від місії та необхідності вирішення поточних завдань європейські ВНЗ обирають найбільш привабливі моделі менеджменту якості освіти, проте всі вони повинні базуватися на системі моніторингу, що дозволяє координувати та покращувати свою діяльність на шляху досягнення цілей [2].

6. Висновки

1. Таким чином у статті виокремлено сучасні підходи до визначення стандартів щодо вищої медичної освіти у Великій Британії.

2. Окреслено основні аспекти щодо підготовки та професійної діяльності лікарів у Великій Британії та окреслено шляхи впровадження світового досвіду у вітчизняну систему освіти.

Література

1. Стандарти медичної освіти й професійної підготовки у Великій Британії. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Medical_education_in_the_United_Kingdom
2. Красильникова Г. Система моніторингу якості вищої освіти в університетах Великої Британії: досвід для України // Порівняльна професійна педагогіка. 2014. № 4 (3). С. 138–144.
3. Логун Л. Г. Тенденції розвитку медичної освіти в освітній політиці Європейського Союзу: дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2016. 239 с.
4. Паламаренко І. О. Професійна підготовка сімейних лікарів у вищих медичних школах Великої Британії: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2012. 20 с.
5. Арапов М. В. Медицина и медицинское образование // Энергия: экономика, техника, экология. 2004. URL: <http://naukarus.com/meditsina-i-meditsinskoe-obrazovanie>
6. Verification of the compatibility of The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland (FHEQ) with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area (FQ-EHEA) // Report of the FHEQ Self-certification Advisory Group. 2008. 65 p. URL: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/Verification-of-the-compatibility-of-The-framework-for-higher-education-qualifications-in-England--Wales-and-Northern-Irel.pdf>
7. The UK Quality Code for Higher Education. URL: www.qaa.ac.uk/qualitycode
8. Assuring standards and quality. URL: www.qaa.ac.uk/assuringstandardsandquality/qu
9. Зінковський Ю. Стандартизація освіти як імператив реформування вищої школи // Вища школа. 2010. № 1. С. 24–31.
10. Верхогляд О., Романовська Ю., Романовський О. Проблеми міжнародної співпраці у сфері вищої освіти: контроль за якістю освіти. Національний і міжнародний аспекти // Вища школа. №1. 2010. С. 15–24.
11. Quality and standards in UK universities: A guide to how the system works. Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA). URL: <http://dera.ioe.ac.uk/26289/1/QualityStandardsGuide.pdf>

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Пустовіт Г. П.
Дата надходження рукопису 22.03.2018*

Магрламова Камілла, кандидат педагогічних наук, викладач, кафедра мовної підготовки, Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України», вул. Володимира Вернадського, 9, м. Дніпро, Україна, 49044
E-mail: kamilla040582@gmail.com